

Minimální preventivní program školy - MPP

Projednáno na pedagogické radě dne 4. 9. 2023

Platnost od 4. 9. 2023 do 31. 8. 2024

OBSAH:

1. TÉMATA PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ (PRCH)	4
2. PŘEDCHÁZET UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK VČETNĚ ALKOHOLU A TABÁKU.	4
2. ČINNOSTI NUTNÉ K DOSAŽENÍ CÍLE – ZAČLENĚNÍ TÉMAT DO VÝUKY	6
2.1. DLOUHODOBÉ AKTIVITY	6
2.2. JEDNORÁZOVÉ AKTIVITY	10
3. SEZNAM OSTATNÍCH AKTIVIT, PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V OBLASTI PRCH.....	10
4. PŘEHLED SPOLUPRACUJÍCÍCH ORGANIZACÍ PODÍLEJÍCÍCH SE NA PRCH	10
5. DVPP A ŠMP V OBLASTI PRCH	11
6. ZPŮSOBY PREZENTACE MPP – ŽÁKŮM, UČITELŮM, RODIČŮM	11
7. EVALUACE – ZPŮSOBY HODNOCENÍ	11
8. ZÁVĚR.....	11
PŘÍLOHA Č. 1 - KRIZOVÝ PLÁN PRO VÝSKYT DROG VE ŠKOLE	12
PŘÍLOHA Č. 2 - KRIZOVÝ PLÁN PRO ŘEŠENÍ ŠIKANY	13
PŘÍLOHA Č. 3 – JAK POSTUPOVAT PŘI KRÁDEŽI	15
PŘÍLOHA Č. 4 – JAK POSTUPOVAT PŘI VZNIKU ŠKODY NA ŠKOLNÍM MAJETKU	15
PŘÍLOHA Č. 5 – VSTUP POLICIE, OSPODU DO ŠKOLY	15
PŘÍLOHA Č. 6 – ZÁŠKOLÁCTVÍ	16
PŘÍLOHA Č. 7 – PRAKTICKÉ DOPORUČENÍ A NÁMĚTY	16
PŘÍLOHA Č. 8 – PRVOTNÍ INFORMACE O RIZIKOVÉM CHOVÁNÍ.....	18
PŘÍLOHA Č. 9 – NÁSTĚNKA.....	19
PŘÍLOHA Č. 10 - KRIZOVÝ PLÁN V PŘÍPADĚ OHROŽENÍ ZDRAVÍ ŽÁKA/ŽÁKŮ.....	20

1. Témata prevence rizikového chování (PRCH)

- Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření (viz začlenění do výuky)
- Prevence šikany – posilování mezilidských vztahů
- Prevence kriminality a delikvence
- Prevence záškoláctví
- Zdravý životní styl
- Gambling (počítačové hry, internet)

Cíle, kterých chceme dosáhnout, a ukazatele úspěchu

- Zajistit odborné a průběžné vzdělávání školního metodika prevence (ŠMP) a ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků.
- Zajistit pravidelné schůzky s rodiči, kde budou dostatečně informováni a obeznámeni s riziky, jakým jsou děti vystaveny a jak jim předcházet.
- Zapojovat rodiče do aktivit školy.

Konkrétní cíle:

- Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle:

- Předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku.
- Oddálit první kontakt s návykovými látkami.
- Podporovat žáky v nápadech, potřebách a tvořivosti.
- Aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem.

Ukazatele úspěchu:

- Žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva.
- Žáci jsou dobře informováni a vědí, na koho se v případě potíží obrátit.

- Prevence šikany

Cíle:

- Předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám.
- Posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy.
- Zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a na skrytých místech školy (dohled).
- Zasnout do problematiky šikany i nepedagogické pracovníky.

Ukazatele úspěchu:

- Žáci mají zdravé sebevědomí, pozitivní přístup k okolí i ostatním.
- Žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní.
- Žáci mají potřebu pospolitosti třídy (školní výlety, společné akce).
- Žáci jsou ochotni řešit konflikty a nedorozumění dohodou a pod vedením pedagoga najít řešení.

- **Prevence kriminality a delikvence**

Cíle:

- Vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus).
- Zasnout žáky do základních ustanovení Školního řádu, Trestního zákoníku, řádu obecně.
- Upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování.
- Předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou.

Ukazatele úspěchu:

- Žáci jsou si vědomi následků spáchání přestupků a trestného činu, žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení.
- Žáci vědí, na koho se obrátit v případě potíží, a to nejen na půdě školy.
- Žáci mají důvěru v pedagogický sbor.

- **Prevence záškoláctví**

Cíle:

- Snížit počet zameškaných hodin.
- Posilovat hodnotu vzdělání.
- Vypracovat plán v souladu se školním řádem a pokyny MŠMT na řešení neomluvené školní docházky.
- Spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky.

Ukazatele úspěchu:

- Počet zameškaných neomluvených hodin je nízký.
- Škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty.
- Škola má vypracovaný plán postupu, jak řešit neomluvenou docházku.

- **Zdravý životní styl**

Cíle:

- Podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres.
- Upevňovat kladný vztah ke svému tělu.
- Předcházet negativním vlivům médií a reklamy.
- Předcházet vzniku poruch příjmu potravy.
- Naučit žáky poskytnout první pomoc, orientovat se v integrovaném záchranném systému.

Ukazatele úspěchu:

- Žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, umějí odpočívat.
- Žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb).
- Žáci znají pozitiva i negativa různých stylů života.

- **Gambling**

Cíle:

- Seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog - PC, výherní automaty, sázení.
- Stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog.
- Podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění, ...).

Ukazatele úspěchu:

- Žáci znají základní pojmy, pozitiva i negativa virtuálních drog.
- Žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů.

2. Činnosti nutné k dosažení cíle – začlenění témat do výuky

2.1. Dlouhodobé aktivity

I. stupeň

1. ročník

Prvouka

Cíl: Všimát si svého okolí, dbát na svou bezpečnost, rozlišení dobra a zla, základy slušnosti a zdvořilosti, dobrá znalost vlastního těla.
„Pěkná chvílka“ - děti samy přicházejí s tím, co pěkného nebo smutného zažily o víkendu.

Forma: Besedy, hry.

Pracovní činnosti

Cíl: Soustředěnost, svědomitost, odpovědnost.

Forma: Práce s rozličným materiálem.

Výtvarná výchova

Cíl: Naučit se vnímat své okolí, rodinu, třídu, spolužáky.

Forma: Výtvarné vyjádření, besedy.

Tělesná výchova

Cíl: Posílení zdatnosti a sebevědomí, důraz na bezpečnost, sportovní aktivity.

2. ročník

Český jazyk

„Vzpomínám na prázdniny“, „Jak se zdravíme v rodině“, „Narozeniny“, „U lékaře“, „Kamarád“, „Pěkná chvílka“ (volné povídání dětí o jejich vlastních starostech, přáních, zážitcích, ...).

Cíl: Správné využití volného času, přirozené vazby v rodině, ve třídě, kladný vztah k přírodě.

Forma: Popis, vyprávění.

Prvouka

Lidský život, Rodina, Čistota - smysly - zdraví, První pomoc, Tísňová volání, Prostředí, ve kterém žijeme, „Pohádkový kalendář“.

Cíl: Naučit se slušnému chování, péči o vlastní zdraví – prevence před nemocemi, úrazy, ale také návykovými látkami. Důležitá telefonní čísla, linka důvěry.

Forma: Beseda, vycházka.

Výtvarná výchova

Cíl: Kresba s protidrogovou tematikou.

Forma: Tematická kresba.

Tělesná výchova – Kurz plavání

Cíl: Posilování zdatnosti a sebevědomí.

Forma: Sportovní aktivity, soutěže.

Praktické činnosti

Cíl: Bezpečnost při práci s přírodním materiálem, využití odpadových materiálů z papíru, plodů – výchova k ŽP, nebýt lhostejný ke svému prostředí.

Forma: Práce s rozličným materiálem.

3. ročník

Prvouka

Cíl: Ochrana životního prostředí, látky nebezpečné zdraví, správná životospráva, režim dne, linka důvěry, důležitá tel. čísla.

Forma: Rozhovor, beseda, vycházka.

Tělesná výchova – Kurz plavání

Cíl: Posilování zdatnosti a sebevědomí.

Forma: Sportovní aktivity, soutěže.

4. ročník

Český jazyk

„Píšeme babičce“.

Cíl: Vztahy mezi lidmi, úcta ke stáří, ochrana zdraví a života.

Forma: Popis, vyprávění.

Přírodověda

Houby, Léčivé byliny, Čistota životního prostředí.

Cíl: Nebezpečí otravy a poškození zdraví, nebezpečné látky ohrožující životní prostředí a lidské zdraví.

Forma: Soutěže, kvízy.

Výtvarná výchova

Co je krásy na světě, zdravý životní styl.

Cíl: Krása naší přírody, Jak předcházet nemoci a látkám poškozujícím zdraví.

Forma: Tematická kresba.

Tělesná výchova

Individuální a kolektivní sporty.

Cíl: Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, otužování, dodržování pravidel bezpečnosti, podpora zdravé míry soutěživosti.

Forma: Sportovní aktivity a soutěže.

5. ročník

Český jazyk

„Co je dobré a špatné“.

Cíl: Mezipředmětové a mezilidské vztahy.

Forma: Tematické vyprávění, beseda (sloh, čtení).

Přírodověda

Ochrana přírody, Člověk a čistota, Lidské tělo.

Cíl: Nebezpečí drog, kouření a požívání alkoholu.

Forma: Beseda.

Výtvarná výchova

„Životní prostředí a my“.

Cíl: Způsob ochrany životního prostředí.

Forma: Tematická kresba.

Tělesná výchova

„Cvičme pro zdraví“.

Cíl: Posilování zdraví a sebevědomí.

Forma: Sportovní aktivity a soutěže.

II. stupeň

6. - 7. ročník

Občanská výchova

Rodina, vztahy mezi rodiči a dětmi, sourozenci navzájem.

Naše škola (práva a povinnosti žáků, společná pravidla a normy).

Ostatní mezilidské vztahy, šikanování.

Osobní bezpečí, Linka bezpečí, kolektivní bezpečnost.

Zdravý způsob života.

Prevence AIDS, drogová prevence.

Odstraňování škodlivých návyků.

Hygiena těla a provozu domácnosti.

Sexuální výchova, mateřství, rodičovství, manželství.

Člověk a příroda, postoj k životnímu prostředí, globální problémy lidstva.

Tělesná výchova

Cíl: Výchova ke zdravému životnímu stylu, zvyšování zdatnosti a odolnosti organismu, posilování, relaxace.

Forma: Sportovní aktivity, soutěže.

8. - 9. ročník

Občanská výchova

Prevence zneužívání návykových látek.

Partnerské vztahy, vztahy mezi rodiči a dětmi.

Sexuální výchova.

Rozvoj osobnosti.

Člověk a citový život, člověk a rodinný život, člověk a právo.

Globální problémy lidstva.

Osobní bezpečí.

- Cíl:** Osvojení odpovědného chování a rozhodování, komunikace v partnerských vztazích, rodinném životě, rodičovství, orientace v konfliktních krizových situacích, význam informací pro kompetentní rozhodování, výchova k zdravému životnímu stylu, dopad návykových látek na lidský organismus, zdůraznění významu kolektivní bezpečnosti (NATO), problémy a nebezpečí náboženských sekt, problematika společensky nebezpečného jevu šikany.
- Forma:** Besedy, rozhovory.

Přírodopis + Výchova ke zdraví

Země - „Živá planeta“.

Vzájemné vztahy mezi organismy (paraziti, přenos nákazy, prevence).

Léčivé rostliny (rostliny vhodné ke sběru).

Ekologie (postoj k životnímu prostředí).

Lidské tělo (zdraví, faktory ohrožení zdraví).

Životní prostředí člověka.

Cíl: Zdravý životní styl, odpovědný přístup ke svému zdraví i zdraví ostatních včetně životního prostředí.

Forma: Rozhovor, beseda, soutěže.

Anglický jazyk

Rodina, příbuzenské vztahy, sporty, záliby, drogy.

Cíl: Zdravý životní styl.

Forma: Komunikace, rozhovory, soutěže.

Tělesná výchova

Cíl: Výchova ke zdravému životnímu stylu, zvyšování zdatnosti a odolnosti organismu, posilování, relaxace.

Forma: Sportovní aktivity, soutěže.

Chemie

Alkohol, škodlivé účinky na lidský organismus, drogová závislost.

Drogy, druhy drog, účinky na mladý lidský organismus.

Cíl: Odpovědné chování ve vztahu k alkoholu, drogám a jiným lidskému zdraví škodlivým látkám. Prevence.

Forma: Rozhovor.

Výtvarná výchova

Cíl: Kresebný a slovní rozbor vztahů v rodině, dítě přirovnává vlastnosti členů rodiny k vlastnostem přisuzovaným zvířatům.

Využití volného času, relaxace, sport, volba povolání.

Forma: Tematická kresba, malba.

Zeměpis

Lidstvo modré planety.

ČR – obyvatelstvo, přeprava drog, státy bojující s drogami (tresty v Evropě a Asii – srovnání), současná situace drogově závislých v ČR.

Afrika (AIDS, drogy).

Cíl: Rozšíření poznatků a vědomostí, porovnání s ostatními zeměmi světa.

Forma: Rozbor, soutěže, kvízy.

Český jazyk

Témata zaměřená na prevenci, na vztahy v rámci rodiny, třídního kolektivu, společnosti.

Cíl: Využití vhodných témat k prevenci, k posílení mezilidských vztahů v rámci rodiny i třídních kolektivů.

Forma: Rozhovor, beseda, slohová cvičení.

Preventivní působení se promítá ve všech vyučovacích hodinách, je náplní soutěží, olympiád a dalších aktivit, kterých se naši žáci účastní.

2.2. Jednorázové aktivity

1. Poznej přírodu – poznej město, kde žiješ.
2. Besedy a přednášky.
3. Den dětí - „zábavné dopoledne“.
4. Sportem proti drogám – Mistrovství škol dračích lodí, Běžíme proti drogám.
5. Lyžařský kurz pro žáky 7. tříd.
6. Pobyty v přírodě pro žáky I. stupně.
7. Školní výlety.
8. Exkurze.
9. Kultura mládeži.
10. Sběr papíru – zachraňme stromy.
11. Kurzy plavání 2. – 3. ročník.
12. Adaptační pobyt 6. ročníků

3. Seznam ostatních aktivit, projektů realizovaných v oblasti PRCH

- **Metodicko-vzdělávací programy pro žáky a pedagogy (programy PPP, OHS Přerov)**

Aktivity pro žáky:

- Preventivní beseda pro žáky I. a II. stupně (Městská policie, PČR).
- Exkurze a beseda na odborných pracovištích – např. Červený kříž, KAPPA,
- Besedy a přednášky pro žáky 6., 7., 8., 9. tříd – „Centrum veřejného zdraví Přerov“.
- Výukové programy pořádané DDM Kojetín.

Aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování - nabídka PPP.

4. Přehled spolupracujících organizací podílejících se na PRCH

- PPP, SPC a ostatní školská poradenská zařízení.
- MÚ Kojetín – oddělení sociálně- právní ochrany dětí (OSPOD).
- MěÚ Přerov – oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).
- Kriminalita problémové mládeže Přerov, Policie ČR Kojetín, Městská policie Kojetín.
- Kontaktní a krizové centrum Kappa Přerov a další.

5. DVPP a ŠMP v oblasti PRCH

Téměř všichni pedagogičtí zaměstnanci jsou proškoleni v oblasti primární prevence.

- Další DVPP bude probíhat dle potřeb školy a aktuální nabídky.

6. Způsoby prezentace MPP – žákům, učitelům, rodičům

- a) pravidelné informace na poradách pedagogických pracovníků;
- b) informace pro rodiče prostřednictvím třídních schůzek nebo osobních konzultací při řešení vzniklých problémů;
- c) žáci mají k dispozici schránku důvěry, kde mohou předávat náměty, nápady i stížnosti (vedení školy je pravidelně vyhodnocuje a předává k řešení příslušných vyučujícím);
- d) každé úterý – konzultační a komunikační odpoledne pro žáky i rodiče v době od 14.00 do 16.00 hodin;
- e) jedenkrát měsíčně – třídnické hodiny pro žáky I. a II. stupně;
- f) webová stránka školy.

7. Evaluace – způsoby hodnocení

Realizace jednotlivých aktivit i akcí je vyhodnocována průběžně pomocí zpětných vazeb pedagogů, žáků. Všechny materiály budou uloženy u metodika prevence.

8. Závěr

Minimální preventivní program školy je zpracován v souladu s platnými právními předpisy.

MPP je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, zákonní zástupci žáků a odborníci.

V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech. Dále je nutné preferovat ve výuce témata zaměřená na oblast zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou chápat jeho důležitost a přínos. Toho chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a hledáním správné cesty v případech, kdy je nutné pomoci.

Výchovná práce třídních učitelů musí být vzájemně propojena, protože řada dějů zjištěných nebo i tušených prorůstá do kolektivů jiných tříd, proto o těchto problémech diskutujeme na pedagogických radách, které organizuje vedení školy. Nejbližším poradcem pro třídní učitele je metodik prevence na škole.

Příloha č. 1 - KRIZOVÝ PLÁN PRO VÝSKYT DROG VE ŠKOLE

Vždy informovat vedení školy.

Cigarety (tabákové a nikotinové výrobky) a jiné drogy ve škole

- Jestliže byly u žáka nalezeny cigarety nebo jiné nepovolené látky, tak jsou žákovi odebrány a uloženy společně se zápisem do trezoru, ŘŠ informuje rodiče.
- Jestliže byly u žáka nalezeny drogy, tak s ní učitelka nijak nemanipuluje ani ji nerozbaluje, pokud je zabalená. ŘŠ sepíše zápis (jak látka vypadá, kdo, kde, za jakých okolností a u koho byla nalezena). Zápis podepíše ŘŠ, ten u koho byla látka nalezena a třetí osoba. ŘŠ zápis společně s látkou, která je zapečetěná ve velké obálce, vloží do trezoru a informuje rodiče. Tomu u koho byla látka nalezena, sdělí, že celou dobu pracovala s pro ni neznámou látkou, neboť o tom, co to je, může rozhodnout jen laboratoř. ŘŠ nahlásí tuto skutečnost PČR.
- Jestliže je žák přistižen při prodeji drog, tak jsou žákovi odebrány a uloženy v trezoru společně se zápisem o případu, ŘŠ nahlásí tuto skutečnost PČR a informuje rodiče.
- Jestliže jsou ve škole nalezeny drogy nebo vybavení pro jejich užívání, tak je ŘŠ uloží do trezoru a po té předá PČR. ŘŠ provede záznam o případu.
- Jestliže se žák svěřil, že bere drogy, tak mu učitelka nabídne radu a podporu. Učitelka informuje ŠMP a ŘŠ, ti dále vhodnou formou informují rodiče.
- Jestliže rodiče žáka vykazují problémy se zakázanými drogami nebo alkoholem, tak ŘŠ poskytne přiměřené informace příslušným pracovníkům nebo organizacím v oblasti sociální péče.
- Jestliže rodič hledá ve škole radu, jak řešit u svého dítěte problémy s drogami, poradíme mu, aby se obrátil na poradenské služby, a dáme mu potřebné kontakty.
- Jestliže je ve škole nalezen žák pod vlivem alkoholu, tak prioritou číslo jedna je zajistit žákovi i ostatním žákům bezpečnost.

Bude ihned přivolána rychlá záchranná služba a informován zákonný zástupce.

ŘŠ sepíše zápis.

Specifika otrav u různých návykových látek

Alkohol

U těžších otrav je nebezpečí vdechnutí zvratků nebo zástavy dechového centra. Nepodceňujte těžší opilost a volejte lékaře.

Marihuana a hašiš

Časté jsou úzkostné stavy. Je třeba zajistit dohled, aby osoba pod vlivem drogy neublížila sobě nebo druhému. Lékařskou pomoc je třeba zajistit zejména proto, že po odeznění účinků drogy přetrvávají duševní problémy.

Pervitin

I zde je vhodné zajistit dohled více osobami, protože i zde je riziko nesmyslného a nebezpečného jednání. Úzkostné stavy, pocity pronásledování, někdy i halucinace. Volat lékaře.

Halucinogeny (tripy)

Je vhodné zajistit nepřetržitý dohled více osobami, pod vlivem drogy mohou postižení jednat velmi agresivně, nesmyslně a nebezpečně. Poměrně časté jsou úzkostné stavy a pocity pronásledování (pozor na pády z oken). Lékařská pomoc je naléhavě nutná.

Opioidy (heroin)

Předávkování je poměrně časté, dostavuje se tlumivý účinek na dýchání. Časté je bezvědomí a zástava dechu. Účinky se někdy podobají těžké opilosti. Volat lékaře.

Těkavé látky (ředidla, rozpouštědla, lepidla)

Intoxikovaný je masivně cítit těmito látkami, při silné otravě může rychle dojít k zástavě dechu a bezvědomí. Volat lékaře.

Příloha č. 2 - KRIZOVÝ PLÁN PRO ŘEŠENÍ ŠIKANY

Vždy informovat vedení školy.

Při výskytu šikany mezi žáky je vždy ohroženo bezpečné klima třídy a zdraví žáků. Počáteční stupeň šikanování obsahuje riziko negativního vývoje, může přerůst do dalších vývojových stadií a normu šikanování pak přijímá většina třídy. Žádoucí je prošetření vnějšího obrazu problematického chování žáků na úrovni pedagogické i hlubší psychologická diagnostika vztahů ve třídě a na základě závěrů šetření cílená práce se vztahy mezi žáky celé třídy.

Při první informaci a podezření na výskyt šikany mezi žáky sepíše vyučující, který se o rizikovém chování dozvěděl Prvotní informaci (Příloha č. 8).

Potom je potřeba uskutečnit následující kroky:

1. Intervenční tým za účelem prošetření a následného řešení dané situace ve složení:
Mgr. Rudolf Pavlíček (ředitel školy),
Mgr. Lenka Holíková (školní metodik prevence),
třídní učitel,
učitel.
Zorganizovat setkání, informovat zúčastněné o nastalé situaci. Dohodnout se na organizaci šetření a konkrétních úkolech jednotlivých členů intervenčního týmu v něm.
Možnost využít spolupráci a oblastním metodikem prevence z PPP Přerov.
2. Výslech osob, které informovaly o výskytu šikany (rodičů, pedagogů, spolužáků, kamarádů) a následně ihned výslech oběti šikanování (**ne žáka – agresora!**).
Nalézt odpovědi na otázky:
 - Kdo je agresorem – kdo se podílí na ubližování?
 - Co, kdy, kde a jak dělali agresoři konkrétní oběti?
 - Jak dlouho to trvá? Kdy poprvé? Kdy naposledy?
 - Kdo je obětí? Kolik je obětí?
3. Nalézt a vyslechnout více nezaujatých svědků – spolužáků, příp. pedagogů, kteří podají informace o chování žáků-agresorů.
Nalézt odpovědi na otázky:
 - Kdo je agresorem – kdo se podílí na ubližování?
 - Co, kdy, kde a jak dělali agresoři konkrétní oběti?
 - Jak dlouho to trvá? Kdy poprvé? Kdy naposledy?
 - Kdo je obětí? Kolik je obětí?
4. Zajistit ochranu obětem – napadeným a ohrožovaným žákům. Opatření zajišťující bezpečnost přizpůsobit zjištěné situaci.
5. Vyslechnout žáky-agresory - překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu jejich výpovědi.

POZOR! Nekonfrontovat oběť s agresorem!

6. Výchovné opatření – svolat výchovnou komisi.

Koncept výchovné komise:

- Účastníci výchovné komise: ředitel školy, metodik prevence, třídní učitel, rodiče žáka-agresora (je žádoucí přítomnost obou rodičů projednávaného žáka-agresora).
- Předmět jednání: seznámení rodičů s případem a výchovným i dalšími opatřeními, která škola přijme, motivovat je pro spolupráci.
- V praxi se osvědčuje následující posloupnost vedení jednání:
 - seznámení rodičů s problémem;
 - postupné vyjádření všech pedagogů;
 - vyjádření žáka – agresora;
 - vyjádření rodičů;
 - návrh komise na kázeňské nebo klasifikační řešení;
 - v případě škod na majetku je vhodné, aby došlo ze strany žáka-agresora k náhradě;
 - seznámení rodičů a žáka se závěry komise.
- K projednávání je vhodné zvat jednotlivé páry rodičů samostatně.
- Obě strany podepíší zápis z jednání.

7. V případě, že rodiče odmítají kontakt a spolupráci se školou nebo dojde ke zjištění závažných forem a skutků šikanování, oznámit záležitost OSPOD a Policii ČR.

8. Setkání a rozhovor s rodiči oběti. Cílem setkání je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních.

9. Dohodnout se s rodiči o vzájemné informovanosti – je žádoucí, aby se škola dohodla s rodiči žáka-agresora i žáka-oběti o způsobu vzájemné informovanosti o dítěti.

10. Následně optimalizovat celkové vztahové klima školní třídy – výskyt šikany mezi žáky ve škole není pouze záležitostí agresorů a oběti.

Tento krok je možné dle rozhodnutí vedení školy realizovat ve spolupráci s PPP a oblastním metodikem prevence. Poradna nabízí zajištění diagnostiky vztahů v třídním kolektivu a následné doporučení pro nápravu vztahů.

11. Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení nebo vůči ostatním žákům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností.

Dopustí-li se žák tohoto jednání, oznámí ředitel školy tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jde-li o nezletilého, a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděl.

Toto jednání bude velmi přísně řešeno kázeňsky nebo klasifikací chování.

Příloha č. 3 – JAK POSTUPOVAT PŘI KRÁDEŽI

Vždy informovat vedení školy.

- O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (Městská policie, PČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.

Příloha č. 4 – JAK POSTUPOVAT PŘI VZNIKU ŠKODY NA ŠKOLNÍM MAJETKU

Vždy informovat vedení školy.

- Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Příloha č. 5 – VSTUP POLICIE, OSPODu DO ŠKOLY

Vždy informovat vedení školy.

Vstup policie do školy

Policista se po vstupu do budovy ohlásí u ŘŠ, představí se a jasně sdělí, proč přišel, co potřebuje a na základě čeho. Svou příslušnost k policii prokazuje stejnokrojem s identifikačním číslem (kriminální stejnokroj mít nebude), služebním průkazem, odznakem služby kriminální policie.

Škola mu poskytne vhodnou místnost. Policista požádá ŘŠ o přítomnost další osoby, což musí být pedagogický pracovník.

U každého jednání s žákem ve škole, bude vždy přítomen pedagogický pracovník, nejlépe třídní učitel nebo metodik prevence.

PČR musí o výslechu žáka předem vyrozumět zákonného zástupce dítěte.

ŘŠ vyhotoví zápis o výslechu žáka a uvědomí zákonného zástupce (v případě, že tak neučinila policie).

Odvedení žáka ze školy

Jestliže policie odvádí dítě mladší 15 let, po celou dobu tohoto úkonu – odvedení, naložení do auta, převozu na služebnu, výslechu na služebně – musí být přítomen zástupce OSPODu. Důležité je domluvit se, kam policista dítě zase vrátí – jestli zpět do školy nebo zákonným zástupcům a také kdy.

ŘŠ vyhotoví zápis o odvedení žáka a bude informovat zákonné zástupce.

Vstup OSPODu do školy

Pracovník OSPODu se po vstupu do budovy ohlásí u ŘŠ, představí se a jasně sdělí, proč přišel, co potřebuje a na základě čeho.

U každého jednání OSPODu s žákem ve škole, bude vždy přítomen pedagogický pracovník, nejlépe třídní učitel nebo metodik prevence.

Příloha č. 6 – ZÁŠKOLÁCTVÍ

Vždy informovat vedení školy.

- Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce nebo zletilý žák pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce nebo zletilého žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti. Provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii zápisu. Případné odmítnutí podpisu nebo převzetí zápisu zákonným zástupcem se do zápisu zaznamená.
- Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolává ředitel školy školní výchovnou komisi, které se dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti žáka účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, metodik prevence, popř. další odborníci.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.
- V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postíženi pro přestupek podle ustanovení zákona, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Příloha č. 7 – PRAKTICKÉ DOPORUČENÍ A NÁMĚTY

Součástí výchovné práce každého učitele je plnit svoji vyučovací povinnost, ale také, je-li třídním učitelem, tvořit a řešit problémy, které vznikají uvnitř kolektivu dané třídy. K tomu na naší škole slouží systém pravidelných třídnických hodin. Vedle problémů, na které často upozorňují učitelé vyučující v dané třídě, rozumíme tím problémy prospěchové, výchovné i organizační. Je nutné řešit vztahy uvnitř těchto kolektivů, které ovlivňuje celá řada faktorů, např. žáci s převahou logického myšlení proti skupině žáků s menší představitivostí a krátkodobou pamětí, v neposlední řadě je to i boj učitele s vnitřní šikanou. K tomu slouží individuální pohovory se žáky, kde jednoduchými otázkami lze zjistit postavení jmenovaného žáka v daném kolektivu a ověřit si, kolik spolužáků má či nemá v oblibě. Sestavováním sociogramu lze vyzorovat přirozené autority třídy a jejich prostřednictvím ovlivňovat vztahy v kolektivu třídy. Nedílnou součástí jsou individuální pohovory s rodiči, zvláště v případech jakkoliv vybočujícího jednání žáka. Práce třídního učitele by měla být ve vztahu k žákům prováděna citlivě a ohleduplně tak, aby si třídní učitel získal jejich důvěru a současně aby každý žák měl tutéž jistotu, že je na škole někdo, komu se může se svými problémy svěřit, a aby věděl, že to nebude nikdy proti němu zneužito.

Konzultační a komunikační odpoledne

Na naší škole je tradicí, že jedno odpoledne je určeno pro rodiče a žáky. Toto odpoledne je vyhrazeno každé úterý od 14.00 do 16.00 hodin. V tuto dobu jsou ve škole všichni učitelé, kteří rádi předají informace rodičům, ale i žákům, kteří potřebují poradit nebo doplnit zameškanou látku. V této době učitelé pracují i s žáky s problémy. Probíhají rozhovory se žáky i s jejich rodiči. V tuto dobu není problém vyřešit různé situace nejen se žáky, ale okamžitě informovat i jejich rodiče.

Třídnické hodiny

Na začátku školního roku jsou žáci i rodiče seznámeni se zařazením třídnických hodin do plánu školního roku. Tyto třídnické hodiny zařazujeme 1x za měsíc v úterý.

Pokud se vyskytne problém, třídní učitel svolává mimořádnou třídnickou hodinu tehdy, kdy je zapotřebí řešit danou situaci.

Průběh třídnické hodiny

Veškeré třídnické hodiny začínají pokud možno v komunitním kruhu, kdy si navodíme téma. Toto téma vychází z průběhu vyučovacího procesu a hlavně z problémů, které se objevily a nahromadily v průběhu měsíce. Aktuální problémy se řeší ihned.

Příklad:

Téma: Ublížení spolužákovi (45min.)

Třída rozdělena na tři týmy:

1. Příprava scénky – ublížení žákovi.
2. Určí příčiny, proč vznikla tato situace.
3. Jak předejít situaci nebo jak pomoci ublíženému žákovi.

Závěr: Vyhodnocení jednotlivých týmů a vytvoření společného závěru, jak předcházet negativním jevům ve třídě.

Zkušenost z mé praxe v třídnické hodině:

Osvědčilo se mi zvát na třídnické hodiny jednotlivě rodiče žáků tak, aby po uplynutí školního roku se každý rodič třídnické hodiny zúčastnil a tím si vytvořil svůj pohled rodiče na výchovnou situaci ve třídě.

Příloha č. 8 – PRVOTNÍ INFORMACE O RIZIKOVÉM CHOVÁNÍ

Vždy informovat vedení školy.

PRVOTNÍ INFORMACE

- zapisuje pedagog, který byl kontaktován)

Zdroj: svědek, rodič, žák, kolega, zaměstnanec, schránka důvěry, sociální síť, anonym, dopis, e-mail, ...

Jméno žaka/žákyně:

Třída:

Datum + čas:

1. Prvotní informace - specifikace problému

Je třeba zjistit: (Co se stalo? Kdo je oběť? Kdo je agresor? Kdy a kde se děje? Délku a frekvenci šikany, ...)

Jméno učitele:

Podpis:

FORMULÁŘ K ŘEŠENÍ ŠIKANY VE TŘÍDĚ

– dělá třídní učitel, v případě ve spolupráci s metodikem prevence

2. Zápis: *(po prvotní informaci zapsat, co říkají svědci) - rozhovor s těmi, co na šikanu upozornili, rozhovor s oběťmi, rozhovor s iniciátory/agresory*

3. Ověření prvotních informací:

(pozorovat – vyslechnout postupně účastníky – i z jiné třídy, pracovat s celkem)

4. Poznámky:

Jméno TU:

Podpis:

Příloha č. 9 – NÁSTĚNKA

NÁSTĚNKA

Nepřehlédni, trápíš-li se. Pokusím se ti pomoci.

<i>Jmenuji se:</i>	Mgr. Lenka Holíková.
<i>Můžeme si pohovořit:</i>	<i>V kabinetu METODIKA PREVENCE – č. 206</i>
<i>Návštěvní hodiny mám:</i>	<i>Dle rozpisu nebo kdykoli to budeš potřebovat.</i>
<i>Telefon:</i>	581 762 036

Vím, že je to moc těžké. Cítíš se sám, je ti smutno, máš strach a nevíš, co máš dělat. Přečti si proto následující řádky.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo prostě bolí.

Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak.

Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Proč se to děje, že ti ubližují?

Není to proto, že jsi špatný, nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí. Pamatuj si, že nikdo ti nemá právo ubližovat!

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- ❖ *Obráť se na mne jako na metodika prevence. Pokusím se ti skutečně pomoci, budu ti věřit.*
- ❖ *Svěř se svým rodičům nebo kterémukoliv zaměstnanci školy.*
- ❖ *Můžeš využít i Schránku důvěry.*
- ❖ *V případě, že nenajdeš odvalu říct to mně nebo pedagogům, ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 0800155555. Můžeš telefonovat bezplatně. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, kdo se takto trápí.*

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Příloha č. 10 - KRIZOVÝ PLÁN V PŘÍPADĚ OHROŽENÍ ZDRAVÍ ŽÁKA/ŽÁKŮ

Vždy informovat vedení školy!

V prostředí školy uplatňujeme principy prevence vzniku problémového chování a krizových situací u žáků. Principy prevence jsou součástí individuálně vzdělávacího plánu zpracovaného školou (IVP) či podpůrného opatření vydaného PO. Nicméně, i přes tato opatření může dojít ke vzniku rizikové situace. Jako nejzávažnější hodnotíme situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení zdraví či života žáka/žáků. V takovém případě je nezbytné dodržet následující:

V případě agresivního chování žáka:

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod agresivního žáka ze třídy na předem určené místo), popis místa na žáka v akutním afektivním stavu mluvíme klidným hlasem, popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého (prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí personálu školy)
- snažíme se stále verbálně uklidnit žáka, pomalu se přibližujeme ale pouze do bezpečné vzdálenosti, pokud to jde, je vhodné udržet mezi žákem a námi ochranou bariéru (např. lavici)
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se dál přibližovat, přičemž k němu stále pomalu klidným hlasem mluvíme a uklidňujeme ho (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí!)
- snažíme se, aby se žák posadil na zem, na židli, na koberec a stále ho uklidňujeme
- pokud afekt trvá ve stejné intenzitě, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého
- kontaktujeme rodiče, školního psychologa v případě potřeby rychlou zdravotnickou pomoc, PČR

V případě autoagresivního/ sebepoškozujícího chování žáka (kousání se, údery do hlavy, bití hlavou o stěnu)

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka ze třídy na předem určené místo), na žáka v akutním afektivním stavu mluvíme klidným hlasem, popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého (prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí personálu školy)
- pomalu se přibližujeme k žákovi, verbálně ho uklidňujeme, snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí!), vzít ho za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace)